

پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر

هفته‌نامه طوبای زرین

پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر

پانزدهمین جشنواره
هنرهای
تجسمی
فجر

♦ ناشر: مؤسسه توسعه هنرهای تجسمی معاصر

♦ زیر نظر: سید عباس میرهاشمی

♦ سردبیر: علیرضا کیوانی نژاد

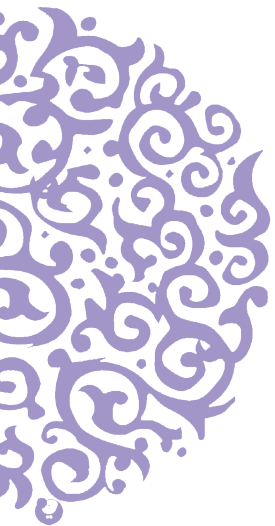
♦ تحریریه: سارا صادقی، مریم حضرتی، رعنا حسینی، مریم پرورش، محمد سلطانی، رضا تقوی و حسین مرادی

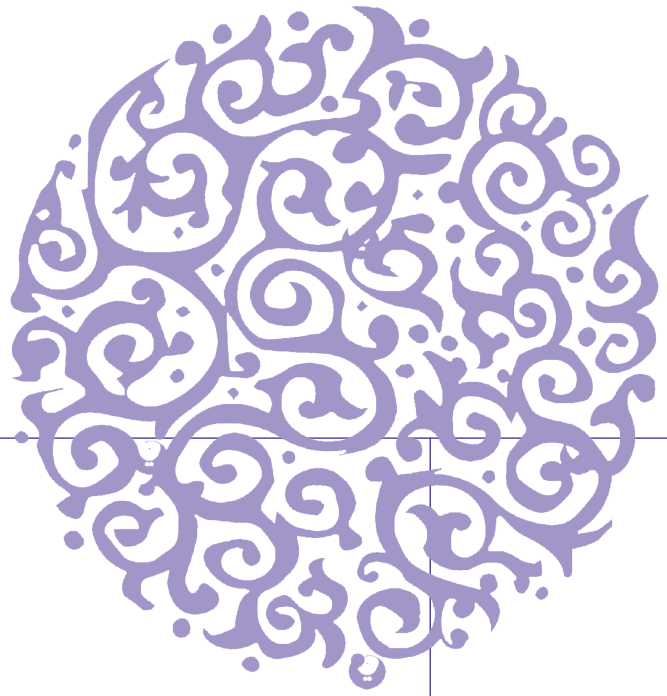
♦ صفحه‌آرا و طراح گرافیک: بهار خرسند

♦ عکاسان: ضیا کاتابیری، سمیه ارزانی

♦ لیتوگرافی، چاپ و صحافی: آندیا گرافیک

بهمن ۱۴۰۱
fajrtajasomi.ir

فهرست

- ۳.....♦ سرمقاله: سنجش اثر جوان با پیشکسوت
- ۴.....♦ پیام وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۵.....♦ پیام معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۶.....♦ پیام مدیر کل مرکز هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۶.....♦ پیام دبیر کل پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر
- ۷.....♦ گزارش: یک عکس فوری از گالری صبا
- ۱۰.....♦ گفت‌وگو: حفظ دانش و ارتباطات سنوات آینده را بیمه می‌کند
- ۱۳.....♦ گزارش: خیال‌انگیز و چشم‌نواز
- ۱۶.....♦ یادداشت: جایگاه تثبیت‌شده جشنواره تجسمی فجر
- ۱۷.....♦ یادداشت: ایجاد انگیزه کنیم
- ۱۹.....♦ گفت‌وگو: باید به آموزش پایه‌ای بیشتر توجه کنیم
- ۲۲.....♦ یادداشت: حفظ تنوع موضوعی و مضمونی آثار
- ۲۳.....♦ یادداشت: جای خالی نمایشگاه تصویرگری ایران در دنیا
- ۲۵.....♦ گفت‌وگو: نگارگری نیاز به موزه دائمی دارد

سرمقاله

سنجش اثر جوان با پیشکسوت

♦ عبدالحمید قدیریان ♦

هنر یک ابزار است، مهم روح و مفهومی است که در هنر به آن پرداخته می‌شود. در هنر رشد هنرمند بسیار مطرح است و هنرمندان تلاش می‌کنند تا با بالا رفتن و پیشی گرفتن از رقبا، اول خود و به تبع آن فهم مخاطب از هنر را ارتقا دهند. معتقدم هنر باید زنده و پیشرو باشد. هنرمند به دلیل استعداد ذاتی‌ای که خدا به او هدیه کرده، می‌تواند شرایط اجتماع را به خوبی درک و آینده‌ای را متصور شود و آن را با تولیدات خود تبیین کند. هنرمند جلوتر از جامعه می‌تواند راه را باز یا بسترسازی فرهنگی کند. اثر تولیدشده یک هنرمند، نسبت مستقیم دارد با نوع و سطح نگاه او. بنابراین برای ارتقای آثار هنری باید تفکر پیشرفت در هنر به هنرمند ارائه شود. البته باید زمینه چنین تفکری را هم فراهم کنیم. از آنجا که الزاماً تحقیق جزو اولویت‌های یک هنرمند نیست، مولفه‌های بینشی و معارفی باید توسط اهل علم و تفکر به هنرمند ارائه شود. امیدوارم چنین تفکری در دراز مدت به هدفی متعالی برای دست‌اندرکاران برگزاری چنین جشنواره‌های بزرگی تبدیل شود. در هر صورت من برگزاری جشنواره تجسمی فجر را یکی از سکوه‌های مهم پرتاب هنرمندان این عرصه به عرصه جهانی می‌دانم و معتقدم با حمایت همه‌جانبه از این رویداد ملی می‌توانیم در تحقق اهداف هنری آن یاری‌رسان مسئولان باشیم ♦

در هر جشنواره‌ای حضور جوانان باعث تبادل تجربه و ارتقای تکنیک جوانان می‌شود. جشنواره فجر به جز این خصوصیت مهم برای جوانان فرصتی است که بتوانند از این فضا بهره ببرند و از فضای انقلاب به معنای یک مفهوم الهی و نه یک مفهوم سیاسی، استفاده کنند تا روی آثار آنها تاثیرگذار باشد.

همیشه مسابقات و رقابت‌ها در رویدادهای فرهنگی جذابیت خود را دارد و به شرکت‌کنندگان انگیزه می‌دهد، خاصه به جوان که بتوانند برای رشد خود بیشتر و تاثیرگذارتر باشند. رقابت به معنای اینکه در کنار دوستان تلاش کنند کیفیت کارشان را ارتقا دهند بسیار پسندیده است و همیشه بر چنین رقابت‌هایی تاکید هم می‌شود. فضای جشنواره‌ای این امکان را به جوانان می‌دهد که وارد این نگاه رقابتی شوند و شکی نیست که اشتیاق شرکت در جشنواره باعث تولید آثار نو و ارتقای سطح کیفی آثار می‌شود.

کسانی که پیشکسوت هستند اگر در جشنواره‌های فجر حضور داشته باشند می‌توانند معیار آثار باشند و این حضور روی سنجش آثار نیز تاثیرگذار است چون وقتی شما کار استادان را کنار کار یک هنرمند جوان می‌گذارید هنرمند جوان می‌تواند با عشق برای رفتن به جلو، مسیر پیش روی خود را شناسایی کند.

پیام محمد مهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

هنرهای تجسمی ایران اسلامی از سابقه‌ای دیرین و درخشان در جهان برخوردار است

شریف هنرهای تجسمی ایران اسلامی ابراز می‌دارم. جشنواره هنرهای تجسمی فجر که برآمده از فجر شکوهمند انقلاب اسلامی است، فرصتی یگانه برای بروز و ظهور جلوه‌های ناب هنر اسلامی - ایرانی است که همچون گوهری رخشان بر تارک تاریخ نقش بسته و هر روز بالنده و پر بارتر می‌شود.

مایه خشنودی است که جشنواره پانزدهم کوشیده است تا بیش از همیشه در مسیر تحقق عدالت فرهنگی گام بردارد. برگزاری جشنواره در ۳۲ استان کشور، حضور نسل‌های مختلف هنرمندان از شهرها، شهرستان‌ها و اقلیم‌های مختلف در کنار یکدیگر، برنامه‌ریزی برای شناسایی و معرفی استعداد‌های نوظهور و بهره‌برداری از سرمایه عظیم هنرهای تجسمی به‌منظور نمایش دستاوردها و مصادیق رشد و پیشرفت ایران اسلامی، از جمله ظرفیت‌های ارزنده‌ای است که می‌تواند از رهگذر برگزاری این جشنواره هنری تحقق یابد. بار دیگر از فرصت استفاده کرده و خالصانه‌ترین سلام‌ها و درودها را بدرقه راه هنرمندان حاضر در پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر می‌کنم. همچنین مراتب تشکر و قدردانی خود را از زحمات و تلاش‌های کلیه دست‌اندرکاران جشنواره پانزدهم اعلام نموده و دست یکایک عزیزان را به گرمی می‌فشارم. امیدوارم با همراهی و همدلی آحاد هنرمندان پهنه پرشکوه هنرهای تجسمی کشور، اهالی این هنرگرا نقدر به جایگاهی والا و شایسته نام میهن عزیزمان ایران دست یابند.»

محمد مهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌مناسب برگزاری پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر پیامی را منتشر کرده است. در متن پیام آمده است: «گذشتگان ما هنر را مایه صیقل روح و جان و وسیله تقرب به حق و معبود می‌دانستند که هنرمند در مسیر آفرینش اثرش صاحب خصلت نیک‌مردی، فتوت و فضیلت می‌شود و از این‌روست که هنرمند مسلمان با ساخت و خلق هر اثر هنری به مراتبی از ارزش‌های والای انسانی نائل می‌شود و در میان هنرها این هنرهای تجسمی بود که برای هزاران سال این امر مهم را برعهده داشت. هنرهای تجسمی ایران اسلامی از سابقه‌ای دیرین و درخشان در جهان برخوردار بوده و شایسته اهتمام، تعالی و قدرشناسی مضاعف است. رفع دغدغه‌های هنرمندان ارجمند این عرصه و تسهیل شرایط فعالیت به‌منظور رونق اقتصاد هنر و خلق آثار فاخر از سوی ایشان برای ارائه به‌انبوه مشتاقان وادی فرهنگ و معرفت، گامی اساسی و ضروری به‌شمار می‌آید.

بی‌شک هنرهای تجسمی می‌تواند در شکل‌گیری روحیه نشاط، امید و پالایش باورهای عمومی نقشی کلیدی ایفا کند. کسانی که در ساخت و پرداخت این هنر می‌کوشند، به‌رغم همه کاستی‌ها و دشواری‌ها، هرگز رسالت اجتماعی خطیر خویش را از یاد نبرده‌اند. اکنون از فرصت استفاده کرده و عزم راسخ خود و همه همکارانم در مجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دولت سیزدهم را برای همراهی و حمایت از اصحاب

پیام محمود سالاری معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هنرمند طالب حقیقت، حصار زمان و مکان را می شکند

هنر، دریای زلال معرفت، جوهر روشنابخش جسم و جان آدمی و تجلی گاه حقیقت لایزال الهی است که در تاریکی، روشنایی می افروزد و شماییلی از حقیقت را آشکار می سازد. حقیقت هنر، صراط مستقیمی است که معبر صعود و نزول انسان کامل به شمار می آید و ویژگی اصلی آن، خلاقیت دستگاه ادراک انسانی است. هنرمند با جهد، جوشش و اتکا به استعداد خلاقه خود می تواند به سان گوهرشناسی حاذق در ژرفنای پهنه خروشان هنر غور کند، جلوه های ناب و ساطع جمال و جلال الهی را بیابد و شمه ای از مکشوفات خود را با اهل معنا در میان بگذارد.

هنرمندان ایرانی از دیرباز تا به امروز با خلاقیت در کارگاه خیال خویش، جویای انکشاف حقیقت بوده اند. هنرمند طالب حقیقت، حصار زمان و مکان را می شکند و پیام خود را در هر عصر و زمانه ای به سمع و نظر مخاطب حقیقت جومی رساند.

جشنواره هنرهای تجسمی فجر که ثمره پربرکت شجره طیبه انقلاب اسلامی است، می تواند بستر مستعدی برای پاسخ به سرشت حقیقت جوی هنرمندان در رشته های گوناگون نگارگری، خوشنویسی، نقاشی، طراحی گرافیک، کارتون و کاریکاتور، تصویرسازی، حجم و عکاسی باشد.

حضور پرشور هنرمندان ارجمند و نمود هنرنمایی های چیره دستانه آنها در آینه این رویداد هنری، همواره منشاء رشد، تعالی و معرفت افزایی هنر فاخر ایران اسلامی بوده است و چه بسیارند هنرمندان نامور و شایسته ای که مسیر رفعت و ترقی خویش را از رهگذار حضور در جشنواره هنرهای تجسمی فجر آغاز کرده اند.

اکنون که در پرتو عنایات الهی، به یمن حضور شورانگیز هنرمندان و مساعی مجاهدانه دست اندرکاران، جشنواره هنرهای تجسمی فجر در موقف پانزدهم قرار گرفته است، فرصت را مغتنم شمرده و از زحمات یکایک اعضای شورای سیاست گذاری، دبیران، داوران، هنرمندان و کلیه دست اندرکاران خدوم این آوردگاه باشکوه، کمال تشکر و قدردانی را ابراز می کنم.

از خداوند منان، دوام صحت، عزت و مزید توفیقات همه عزیزان را در مسیر اعتلا و بالندگی فرهنگ و هنر این مرز و بوم خواستارم ♦

پیام عبدالرضا سهرابی، مدیر کل مرکز هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

زبان رسا و بلیغ هنر

انقلاب شکوهمند اسلامی که تبلور عزم و اراده راستین فطرت‌های خداجو و جان‌های شیفته امام روح‌الله (ره) بود، ثمرات و برکات عظیم و ماندگاری را در ساحات گوناگون جامعه از جمله فرهنگ و هنر بر جای گذاشت. کما اینکه به فرمایش پیر سفرکرده و روشن ضمیرمان، انقلاب اسلامی از ماهیتی فرهنگی بهره‌مند است. هنر انقلاب اسلامی، منادی جهان‌بینی بکر و بدیعی بود که پیش‌تر از سوی هیچ‌یک از مکاتب و مشارب هنری جهان ارائه نشده

بود و اساساً سر تالو و مانایی این هنر مردمی و متعالی را باید در خصوصیات ممتاز و متمایز آن جست‌وجو کرد. اکنون در آستانه حرکت به سوی گام دوم انقلاب اسلامی، زبان هنر بیش از هر بیان دیگری راهگشای میدان جهاد تبیین خواهد بود. چنانچه زبان رسا و بلیغ هنر در خدمت توصیف فرصت‌ها، پیشرفت‌ها و دستاوردهای انقلاب اسلامی قرار گیرد، باید امیدوار بود که گام‌های بلند و مؤثر بسیاری در این میدان برداشته شود و بدین ترتیب، زمینه لازم برای خودسازی، جامعه‌پردازی، قوام تمدن نوین اسلامی و ظهور منجی عالم بشریت؛ حضرت ولی‌عصر (عج) تحقق یابد. امید است که پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر بتواند آغازی بر تحقق گام دوم هنرهای تجسمی انقلاب اسلامی باشد. اینجانب به سهم خود از تلاش‌های کلیه هنرمندان و دست‌اندرکاران جشنواره پانزدهم تشکر کرده و دوام عزت و توفیقات ایشان را از پیشگاه خداوند منان خواستارم.

پیام سید عباس میرهاشمی، دبیرکل پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر

فرصت مغتنم همگرایی

جشنواره هنرهای تجسمی فجر به فرصت و نقطه‌ای روشن رسیده است که قابلیت بررسی همه‌جانبه و بیش از پیش در موضوع فعالیت خود را دارد. این فرصت که بر اساس فعالیت مستمر جشنواره به دست آمده و در حدفصل دوره‌های مختلف قابلیت توجه می‌یابد، فرصتی است مغتنم تا با ساماندهی جدی این فعالیت و رخدادهای رسیدن به افقی مشخص با توجه به نیازهای مطالعه شده و با در نظر داشتن کنش‌ها و واکنش‌های دوران و دیگر شرایط و موارد کلان همچون علوم انسانی، اقتصادی، اجتماعی و همچنین استعدادها، آموزش‌ها، رویه‌ها و دیگر داشته‌ها تنظیم شود. پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر با توجه به نگرش عنوان شده و به امید فراگیری و ماندگاری فعالیت‌های تجسمی که مبانی هنر را به حق در حیطه‌ی خود دارد، همواره بر آن بوده تا

ضمن رعایت اصول امانتداری در اصل و اثر، برای حفظ و انتشار داشته‌های معنوی برآمده از فعالیت جشنواره بزرگ تجسمی فجر، از هیچ کوششی برای رسیدن به آنچه برای گسترش حوزه‌ی تجسمی در نظر داشته و در برنامه خود جای داده، دریغ نکند. فعالیت پر ثمر جشنواره هنرهای تجسمی فجر از دوره اول تا کنون دست‌مایه‌ای شد تا در گام پانزدهم، مسیرهای جدید بررسی شود تا با امید به خدای متعال برای حرکتی نویدبخش در دوره‌های آتی بستر مناسب ایجاد گردد و گرایش‌های متنوع رشته‌ها در کنار هم مورد نقد، بررسی، انتخاب و داوری قرار گرفته تا همچنان مفهوم، محتوی و قالب‌های ارائه‌نو مهم و محترم شمرده شوند.

پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر با جای دادن بخش‌های: طوبای زرین، تجسم هنر، آینه در آینه، قله‌ها، به امید افق، لبخند آفرینان جهان و تجلیل از مفاخر، دامنه خود را عمق و گسترش داده و امیدوار است موجب رونق روزافزون در عرصه فرهنگ و هنر باشد. در نهایت امید است این رویداد فرهنگی و هنری و این تلاش، ادای دین در حد بضاعت به فعالان اندیشمند و حق‌جوی عرصه تجسمی و همچنین بستری برای حرکتی ثمر بخش در گستره‌ی ملی و بین‌المللی باشد.

به بهانه آغاز پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر

یک عکس فوری از گالری صبا

♦ محمد سلطانی ♦

اگرچه آلودگی هوا هنوز هم دست از تهران برنداشته و اگرچه صدای پاترافیک آنقدر آزاردهنده هست که آدم را از هر بیرون رفتنی دلزده و پیشمان کند، اما علاقه‌مندان هنرهای تجسمی می‌دانند که بزرگ‌ترین جشنواره این حوزه همیشه در بهمن شروع می‌شود و ترافیک و آلودگی و چیزهای دیگر دلیل موجهی برای بازدید از آثار جشنواره امسال نیست. گالری صبا هم طبق معمول سنوات گذشته پیش‌پیش به استقبال جشنواره‌ای می‌رود که مرکز توجه هنرمندان حوزه تجسمی است...

طوسی رنگ‌آمیزی شده است، رنگ خنثایی که به تابلوها بعد از نصب روی دیوار جلوه بهتری می‌دهد. در طبقه اول دور تا دور سالن تابلوها روی زمین منتظر نصاب هستند تا روی دیوار جا خوش کنند، تابلوهایی که در آن تصاویر متفاوتی از زندگی و طبیعت می‌بینیم. چشم که برگردانید آثار مختلفی می‌بینید از هنرمندان در زمینه‌هایی از جمله تصویر زندگی روستایی، عشایر، رزمندگان و پیاده‌روی زائرین کربلا. در سالن طبقه دوم هم تابلوهایی با پرتره مرد روستایی، خطاطی و شهدا به چشم می‌خورد تابلوهایی از زندگی‌های روستایی که انگار خلق شده‌اند برای بازتعریف واژه‌هایی مانند صفا، صمیمیت و خانواده. سالن طبقه دوم معروف به قله‌ها است چون رویدادها و آدم‌های موفق در هر صنفی را نشان می‌دهد. اما طبقه سوم سالن بخش غیررقابتی است، اینجا تابلوها به ردیف در کنارهای دیوار چیده شده‌اند و روی آن‌ها کاریکاتور و بخشی از خطاطی‌ها را مشاهده می‌کنیم.

بهمن در حالی از راه رسیده که بار دیگر شاهد رویدادهای متعدد فجر هستیم، جشنواره‌های بین‌المللی از جمله تئاتر، موسیقی، فیلم، و البته هنرهای تجسمی. امسال هم جشنواره تجسمی فجر در حالی شروع به کار کرده که دست‌اندرکاران آن، موضوع جشنواره را «آزاد» قرار داده‌اند. این جشنواره مانند سنوات قبل با همراهی اداره کل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری مؤسسه توسعه هنرهای تجسمی معاصر و ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها برگزار می‌شود.

با ورود به موسسه فرهنگی و هنری صبا و گذشتن از حیاط باصفا و زیبای این موسسه که دور تا دور آن را درختان انبوهی احاطه کرده است این روزها به طبقاتی می‌رسید که قرار است آنجا نمایشگاه برگزار شود. بوی رنگ همه جا پیچیده، ستون و کناره‌های راهروها به رنگ آجری و نارنجی است که هنوز هم خشک نشده؛ این رنگ نماد جشنواره امسال است اما سالن به رنگ

هنر متعالی برای مردم

محمود سالاری معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، عبدالرضا سهرابی مدیرکل مرکز هنرهای تجسمی، سید عباس میرهاشمی دبیر جشنواره پانزدهم و اعضای شورای سیاستگذاری این دوره از جشنواره تجسمی فجر هستند. امسال هنر خلاق، وحدت بخش، امید آفرین، هویتمند در قالب «هنر متعالی برای مردم» رویکرد پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر است که در دو بخش اصلی طوبای زرین و بخش ویژه: قله‌ها (این بخش به قله‌های افتخار ایران می‌پردازد) به رقابت می‌پردازد.

طوبای زرین

طوبای زرین در بخش اصلی قرار دارد که رقابتی است و آثار ارسالی از سوی هنرمندان در رشته‌های تصویرسازی، حجم (مجسمه، سرامیک و چیدمان)، خوشنویسی، طراحی گرافیک، عکاسی، کارتون و کاریکاتور، نقاشی، نگارگری، پس از بررسی و رای گروه‌های تخصصی داوری به‌نمایشگاه‌راه‌یافته‌وازمیان آثار منتخب، آثار برگزیده مشخص و معرفی می‌شوند. شروع به کار پانزدهمین جشنواره تجسمی فجر در سال ۱۴۰۱ با اعلام فراخوانی از ۱۴ آبان ماه بود محور جشنواره فجر دوره پانزدهم همانند سال قبل،

«هنر متعالی برای مردم» است. تغییر رویکرد آن با سال گذشته از زبان سیدعباس میرهاشمی هنرمند عکاس و دبیرکل پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر که در گفتگو با یک خبرنگاری عنوان کرده بود گویای این محتواست. مثلاً رشته مجسمه را تغییر عنوان دادند و گذاشتند «رشته حجم» و مجسمه که چیدمان و سفال و سرامیک را ذیل این رشته قرار دادند تا دیواره‌های بین این رشته‌ها برداشته شوند.

دو رشته «کارتون و کاریکاتور» به کیوریتوری سیدمسعود شجاعی طباطبایی و «پوستر» به کیوریتوری محمدرضا میری است، بخش ویژه‌ای که سال گذشته تحت عنوان «ایثار و فداکاری» آمده بود، امسال تحت عنوان «قله‌ها» است. قله‌ها به این معنی است که هر هنرمندی برای خودش و در کارش، قله‌ای و الگویی دارد یا موردی که خیلی با آن زندگی می‌کند و به عنوان قله‌ای برای آن فرد در نظر گرفته می‌شود.

حضور تمام استان‌ها

طبق صحبت‌های میرهاشمی، تعداد هنرمندان تجسمی در سراسر کشور زیاد است و انتظار دارند کارهایشان دیده شوند و برای اینکه بتوان این خلأ را پر کنند، از سال قبل بخش‌های استانی را راه اندازی کردند؛ سال گذشته ۲۶ استان و دو منطقه آزاد در

عکس‌ها: کاتا ضیاتیبری

فخاری و علی رضائیان داوران آن هستند. در رشته حجم طاهر شیخ الحکامی به عنوان دبیر، نادر قشقایی، احمد سلیمانی و طاهر شیخ الحکامی داوران آن هستند. در رشته نقاشی پریسا شاد قزوینی به عنوان دبیر، علی بحرینی، محمد کاظم حسونند و محمد خزایی داوران آن هستند.

در بخش نقاشی پانزدهمین دوره جشنواره تجسمی فجر بیش از ۸۰۰ اثر نقاشی، نقاشی خط، نقاشی دیجیتال، سیاه‌قلم و هایپر رئال مورد بررسی هیأت داوران قرار گرفت. در جریان انتخاب اولیه آثار رشته نقاشی برای حضور در نمایشگاه جشنواره هنرهای تجسمی فجر که در مؤسسه صبا برگزار می‌شود، در مرحله انتخاب آثار، ۷۹ اثر به صورت تجمیعی در بخش طوبای زرین و بخش ویژه «قله‌ها» برای حضور در نمایشگاه انتخاب شدند.

در رشته عکاسی کمال الدین شاهرخ به عنوان دبیر، علی اصغر داودآبادی فراهانی، کمال الدین شاهرخ و ناصر محمدی داوران آن هستند. در رشته نگارگری هم مینا صدری به عنوان دبیر، امیرحسین آقامیری، خشایار قاضی زاده و حسین عصمتی داوران پانزدهمین جشنواره بین‌المللی تجسمی فجر هستند.

بخش «تجسم هنر» و امسال نیز همه استان‌های کشور در بخش «تجسم هنر» حضور دارند.

به منظور تمرکززدایی، بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌های موجود در استان‌ها و نیز ایجاد زمینه‌های لازم جهت ارائه آثار هنرمندان مستعد سراسر کشور، در این دوره نیز تدابیر و تمهیدات مقتضی پیش‌بینی شده است تا هنرمندان از اقصی نقاط کشور بتوانند آثار هنری خود را به دبیرخانه جشنواره ارسال و در این رویداد هنری شرکت کنند. به موازات برگزاری ۲ بخش اصلی و ویژه، بخش تجسم هنر نیز به نمایش آثار هنرمندان مقیم استان‌ها در استان‌های مربوطه اختصاص دارد. در رشته تصویرسازی کاظم طلایی به عنوان دبیر، لیدا طاهری، مهدی نوری و حسام الدین طباطبایی داوران آن هستند. در رشته کاریکاتور سید مسعود شجاعی طباطبایی به عنوان دبیر، مازیار بیژنی، سید مسعود شجاعی طباطبایی و محمد حسین نیرومند داوران آن هستند. در رشته طراحی گرافیک علی وزیریان به عنوان دبیر، سید حمید شریفی آل هاشم، حمید قربانپور و مسعود نجابتی داوران آن هستند. در رشته خوشنویسی علی اشرف صندوق آبادی به عنوان دبیر، سیدحیدر موسوی، سید علی

گفت و گو

گفت و گو با سیدعباس میرهاشمی دبیرکل پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر

حفظ دانش و ارتباطات سنوات آینده را بیمه می کند

♦ مریم پرورش ♦

سیدعباس میرهاشمی سال ۱۳۴۱ در ساوه متولد شده است و مدرک کارشناس عکاسی را از دانشگاه هنر دریافت کرده است. او پیش از انجمن ملی عکاسی ایران، تجربه حضور در هیأت مؤسس انجمن فارغ التحصیلان عکاسی و انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس را داشته، به علاوه مدیرعاملی انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس نیز بر عهده او بوده و مدتی ریاست بنیاد روایت فتح را بر عهده داشته است. او این روزها دبیرکل پانزدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر است، به این بهانه با او گفت و گو کرده ایم...

بودند مورد توجه قرار دادیم که آثار خوبی جمع شد و خوشبختانه ادامه جشنواره فجر را به نام تجسم هنر در سراسر کشور خواهیم داشت که مربوط است به بخش آثار هنرمندان مقیم استان ها و شهرستانها که جای عرضه آثارشان را می بینم که به لحاظ کمیت و کیفیت نسبت به گذشته قابل اعتنا است. امیدوارم این بستری که پایه ریزی شده در سنوات آتی بیش از پیش مورد توجه هنرمندان و مسئولان قرار گیرد و از مسیر هنرمندان صاحب نگاه، ایده و تکنیک را در کل کشور مطرح کنیم چراکه ما هر چقدر در این بخش سرمایه گذاری کنیم حتما می توانیم آورده های بسیاری را رقم بزنیم. ما نیازمند این نوع رفتار و تعامل با هنرمندان خارج از کشور هم هستیم.

♦ شعار جشنواره امسال چیست و چه بخش هایی

♦ ارزیابی شما تا اینجای کار از جشنواره و داوری ها چه طور بوده است؟

بعد از اعلام فراخوان و یک فرصت ۴۵ روزه به هنرمندان برای خلق و ارسال آثارشان به جشنواره، حدود ۸ هزار اثر از ۴ هزار هنرمند دریافت داشتیم که در هشت رشته وارد رقابت شدند و آثار طی چند روز داوری شد. آثار قابل قبولی را داشتیم که خوشبختانه با توجه به این جمع بندی کلی و نظر داوران ارزیابی خوب و رو به رشدی را در جشنواره شاهد هستیم.

♦ نقاط قوت و ضعف جشنواره را کجا دیدید؟

امسال جشنواره فجر براساس یک پایه گذاری که سال گذشته صورت گرفته بود جدی تر شد. تلاش شده بود که هنرمندان استانی بیشتر دیده شوند که ما بخش تجسم هنر را که برای هنرمندان خارج از پایتخت

به جشنواره اضافه و کم شده است؟

هنر متعالی برای مردم رویکرد جشنواره امسال بود. با این رویکرد سعی کردیم همه سطوح را مدنظر داشته باشیم تا به موضوعات مختلف پرداخته شود. امسال جشنواره فجر تغییراتی نسبت به دوره گذشته داشت چون با نگاه دبیر تطبیق بیشتری دارد و هم با بررسی‌هایی که انجام شد، سعی کردیم که تغییرات بسیاری را در جشنواره ایجاد کنیم که متاسفانه این توفیق را نداشتیم ولی به هر حال تلاش کردیم برخی رشته‌ها را با هم تجمیع کنیم و گرایش‌ها را در کنار هم ببینیم چراکه هر چقدر

رشته‌ها را کنار هم تجمیع کنیم به اعتقاد من می‌توانیم محتوای گویاتری داشته باشیم و محتوا محور حرکت کنیم. امسال هم رشته‌هایی مثل سفال، سرامیک، مجسمه‌سازی و چیدمان را آوردیم در زیرمجموعه

حجم قرار دادیم تا کنار هم بررسی و داوری شوند.

احساس من این است که متریار نباید در حوزه هنری گرایش ایجاد کند چرا که موضوع است که دستمایه هنرمند و ابزار او برای کار کردن می‌شود و آنچه می‌خواهد با این ابزار گفته شود اهمیتش بالاتر است. بر این اساس امیدوارم سال‌های بعد هم گرایش‌های نزدیک به هم زیر یک چتر دیده شوند و ما به این طریق بتوانیم دیوارهای بلندی را که بین رشته‌ها کشیدیم کوتاه‌تر کنیم.

♦♦♦
مجموعه برگزارکننده
جشنواره از افراد
شاخص و بزرگان
حوزه‌ها دعوت می‌کند،
برای همین ما سعی
کردیم از بزرگان و
متخصصان و سرآمدان
رشته‌ها بهره ببریم

♦ آیا شعار سال را در اثرها دیدید؟

وقتی بحث رویکرد هنر متعالی برای مردم وقتی عنوان می‌شود طبیعتاً بی‌تاثیر نیست چون خیلی از آثار با همین رویکرد به جشنواره آمده‌اند بنابراین،

خوشبختانه وجود این گروه خیلی دلگرم کننده بود.

♦ امسال برای جشنواره چه نوآوری انجام دادید که در دوره‌های قبل نداشتیم؟

در دوره‌های قبل هم که بنده دبیر جشنواره بودم سعی کردیم آنچه را که داشتیم در اختیار هنرمندان بگذاریم. طبیعتاً کارهایی که انجام می‌شود نتیجه مشورتی است که با افراد توانمند این حوزه صورت می‌گیرد. سعی کردیم آنچه را که شورای سیاست‌گذاری به عهده ما گذاشته خیلی جدی و درست دنبال کنیم و خیلی هدفمند تلاش کنیم که انجام شود ولی اگر بخواهیم امسال را بررسی کنیم باید بگویم بخش ویژه‌ای به نام قله‌ها را داریم که احساس کردیم می‌شود به آن خیلی پرداخت یا مثلاً به بخشی که مربوط به جمع‌آوری آثار بین‌الملل بود پرداختیم. بخش تجسم هنر هم که از پارسال راه‌اندازی شد یکی از بخش‌هایی است که احساس می‌کنم خیلی به درد جامعه هنری، فعالیت‌ها و جشنواره می‌خورد.

♦ اگر جشنواره تجسمی فجر دبیرخانه دائمی داشته باشد چه مزیت‌هایی دارد؟

دبیرخانه تجسمی یک دبیرخانه مستقل و فعالیت مستمر برای فعالیت فرهنگی است و حاضران در آن زحمت می‌کشند و بعد از پایان جشنواره به موضوع برمی‌گردند و هموار کردن مسیر برای دوره بعد را آغاز می‌کنند. در واقع حفظ دانش و ارتباطات می‌تواند سنوات آینده را بیمه کند ما وقتی دبیرخانه مان دائمی نیست و مجبور است کارهای مختلفی انجام دهد بعد از برگزاری جشنواره رویه آن تغییر می‌کند و به فعالیت‌های دیگری مشغول می‌شود که باعث می‌شود ارتباط با هنرمند، موضوع و استادان کمتر شود و سال بعد برای احیای آن به انرژی زیادی نیاز داریم.

همین موضوع در آثار ملموس بود به خصوص آثاری که انتخاب شد تفکیک بیشتری با این موضوع داشتند که طبیعتاً مورد توجه قرار گرفتند چرا که فراخوان، قراردادی بین برگزارکننده و هنرمند است که در قالب آن فراخوان آثار بررسی می‌شود که طبیعتاً هم توجه به این شعارها می‌تواند اهمیت بالایی برای ورود به بخش نمایشگاهی ایفای نقش کند.

♦ چه تعداد شرکت‌کننده جوان شرکت کردند؟

معمولاً درصد قابل قبولی از جشنواره ما به هنرمندان جوان اختصاص دارد که تلاش شده این بخش خیلی جدی مورد توجه قرار بگیرد.

♦ چه ایده‌هایی بیشتر به چشم می‌خورد؟

اعتقاد دارم که در نمایشگاه باید حاضر باشید و خودتان ببینید ولی توجه به انسان، محیط زیست، شئون و خیلی از موضوعات دیگر را می‌توانید در جشنواره ببینید. به خاطر همین موضوع جشنواره آزاد بود ولی قالب آن هنر متعالی بود.

در این قالب هر هنرمندی سعی کرده با نگاه خود اثری را خلق و ارسال کند. به عنوان مثال آثاری از موضوعات اجتماعی می‌بینید که قطعاً می‌تواند در جشنواره ماندگار شود.

♦ ملاک انتخاب شما برای داوران چه بود؟

طبیعتاً مجموعه برگزارکننده جشنواره از افراد شاخص و بزرگان حوزه‌ها دعوت می‌کند، برای همین ما سعی کردیم از بزرگان و متخصصان و سردمداران رشته‌ها بهره ببریم. درصد بالایی از استادانی که زحمت داوری را بر عهده داشتند از گروه‌های هیئت علمی در دانشگاه‌های هنری هستند که در تولید آثار فاخر سهم دارند و

گزارشی از افتتاحیه پانزدهمین نمایشگاه هنرهای تجسمی فجر

خیال انگیز و چشم نواز

♦ رعنا حسینی ♦

مراسم افتتاحیه پانزدهمین نمایشگاه هنرهای تجسمی فجر در حالی برگزار شد که موسسه فرهنگی هنری صبا مملو بود از خبرنگاران، عکاسان و علاقه‌مندان این حوزه. آنها ساعاتی قبل از مسئولان رسیده بودند و مشغول تهیه گزارش و خبر بودند. هوای تهران هم سرد است هم آلوده و این دو کنار هم ملغمه‌ای را تشکیل داده‌اند که به قول قدیمی‌ها در دکان هیچ عطاری پیدا نمی‌شود. باوجود این، بازار گپ و عکاسی داغ بود، اگرچه مراسم هنوز شروع نشده بود. این طرف و آن طرف اصحاب رسانه‌های مکتوب و خبرگزاری‌های مختلف، همچنان مشغول مخابره اخبار بودند و با نزدیک شدن به ساعت هفده، چهره‌های نام‌آشنای این حوزه هم رفته رفته خودشان را به نمایشگاه رساندند. لایه موسسه بساط پذیرایی از مهمانان مهیا بود و چنان نظمی داشت که مراجعه‌کنندگان احتمالاً در کمتر جایی شاهد آن بودند...

مهمانان از سالن «خیال» بازدید کردند و عکاسان هم در بالکن طبقه بالا خود را مشغول عکاسی از نماهای مختلف کردند.

محمود سالاری معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن بازدید از نمایشگاه مدام مراقب بود که گزندی به تابلوها نرسد و گاهی با خنده به دوستان می‌گفت مراقب تابلوها باشید که امانت هستند، اما هشدارهایش دیری نپایید چون در محاصره دوربین‌ها و میکروفون‌های رسانه‌های مختلف قرار گرفت.

سالن خیال در واقع میزبان آثار هنرمندانی است از شهرهای مختلف، آثاری با تصاویری از اسطوره‌های ایرانی و در کنار آن، خطاطی و نقاشی هم به چشم می‌خورد. بازار اظهار نظرهای ریز و درشت هم داغ داغ

چند دقیقه مانده به...

تیک‌تیک عقربه‌های ساعت مجال نمی‌دهد که کسی یادش برود قرار است مراسم راس ساعت هفده شروع شود اما هنوز چند دقیقه‌ای به موعد مقرر مانده که سالن شلوغ‌تر و شلوغ‌تر می‌شود و بعد هم هنرمندانی چون محمدعلی رجیبی پژوهشگر هنر، محمدحسین نیرومند مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، طاهر شیخ‌الحکمایی، قربان‌علی اجلی و جهانبخش سلطانی بین جمعیت بیش از دیگران جلب توجه می‌کنند. بالاخره روبان جشنواره با ختم صلواتی از سوی حضار به وسیله اجلی استاد خوشنویسی بریده شد و بعد هم قرآنی به رسم یادبود به سهرابی مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اهدا شد. سپس نوبت بازدید رسید و نامبردگان همراه

فرصت کردید و سری زدید به این نمایشگاه جذاب حتما از همراهی موسیقی دلنشین آن هم مسرور می شوید. گوشه دیگر سالن اما محسن کوهستانی نژاد رهبر ارکستر سمفونیک هم با گروهی از خبرنگاران مشغول گپ و گفت بود. اجلی، هنرمند پیشکسوت خوشنویسی هم درباره اثری که خلق کرده بود به برخی مهمانان توضیحاتی می داد و با برخی علاقه مندان هم عکسی به یادگار می گرفت.

توضیحاتی درباره داوری آثار

یک ساعت از شروع مراسم افتتاحیه گذشته است و طبقه دوم موسسه، کماکان میزبان علاقه مندان به آثار هنرهای تجسمی است. محمود سالاری نیز در بخشی از صحبت هایش خطاب به خبرنگارانی که دورش ایستاده اند می گوید: «پانزدهمین جشنواره تجسمی با حضور جمعی از استادان فرهنگ و هنر کشورمان آغاز شده است. بنده و استادان محترم اذعان داریم که کارها برای داوری بسیار خوب و باکیفیت هستند و خلاقیت قابل اعتنایی دارند. هرکدام از آثار حاضر در این نمایشگاه می تواند برای دقایقی شما را میخکوب خود کند. آثار شرکت کننده در حوزه ترکیب هنرهای

بود و بعضا افرادی هم دیده می شدند که از هر شاخه هنری، سررشته داشتند و چیزی می گفتند! گوشه ای از سالن هم عباس عظیمی رئیس موسسه هنرمندان پیشکسوت ایستاده بود و دور تادورش شلوغ بود و به سوالات این و آن در کمال خونسردی جواب می داد. مردم اما کمتر به این موارد توجه داشتند و چنان غرق تماشای آثار نمایشگاه بودند که خیال می کردید می خواهند تمام آثار را یکجا بخرند.

خوشنویسی و نقاشی، طبقه دوم

طبقه دوم اما میعادگاه تابلوهای خوشنویسی و نقاشی از هنرمندانی است چون عبدالرسول یاقوتی، سمیه شیرمحمدی، اباذر چاپاری، سیدرسول آقامیری، سهیلا جاهد و غیره. برخی هنرمندان و خالقان این تابلوها هم در سالن حضور داشتند: یا در حال مصاحبه بودند یا گپ و گفت با دیگر هنرمندان. انتهای سالن طبقه دوم هم آثار تصویرسازی با طرح کوهی خنده رو بود از سمیه صالح شوشتری که بیانگر رفتار حضرت علی (ع) با کودکان بود. نیز اثری از فائزه نجفی مهبیاری به نام تاج محل ایرانی و اثری از اعظم واضحی مقدم به نام پول ندارم دیده هم می شد. اگر

اگر شما هم جزو کسانی هستید که دوست دارند لحظاتی را به تماشای بهترین‌های عرصه هنرهای تجسمی اختصاص دهید می‌توانید با گشت‌وگذار در موسسه فرهنگی هنری صبا، بهترین‌ها را تجربه کنید. پانزدهمین «جشنواره تجسمی فجر» از هفتم تا ۲۸ بهمن‌ماه امسال در بخش نمایشگاهی برگزار می‌شود. همچنین تاریخ پنجم اسفند‌ماه نیز به اختتامیه این دوره از جشنواره اختصاص یافته است. این جشنواره هنری با نمایش آثار منتخب هنرمندان در بخش طوبای زرین (رقابتی)، بخش ویژه با موضوع قله‌ها (رقابتی) و بخش تجسم هنر ویژه استان‌ها (غیر رقابتی) برگزار می‌شود.

موضوع جشنواره پانزدهم آزاد است و در رشته‌های تصویرسازی، خوشنویسی، عکاسی، کارتون و کاریکاتور، طراحی گرافیک، حجم (مجسمه، سرامیک، چیدمان) نقاشی و نگارگری آثار ارزیابی شده است. در دو بخش «طوبای زرین» و «قله‌ها» مجموعاً ۴۴۰ اثر از ۲۷۴ هنرمند در رشته‌های مختلف تصویرسازی، حجم، خوشنویسی، طراحی گرافیک، عکاسی، کارتون و کاریکاتور، نقاشی و نگارگری روی دیوار خواهد رفت.

اصیل ایرانی و مدرن، در این نمایشگاه قابل اعتناست. من به همه تبریک می‌گویم و از این همه نبوغ هنری هنرمندان خوشحال هستم.» در بخش دیگری از سالن تابلوهای مستند اجتماعی از هنرمندانی چون مهدی ذوالفقاری با عنوان عزاداری روز عاشورا در معبد مهر مراغه دیده می‌شود، آثاری که طرفداران بسیاری دارند. از نکات برجسته نمایشگاه می‌توان به تصویر حاج قاسم سلیمانی اشاره کرد که در قابی جای گرفته بود و روی دیوار نمایشگاه خودنمایی می‌کرد.

ناگفته نماند که چون طبقه دوم از بخش‌های ویژه مسابقه و طوبای زرین است، مهمانان و هنرمندان بیشتری در آن تردد می‌کنند و بازار عکس‌های یادگاری داغ است. در گوشه دیگر سالن اثری از سیدمهدی حسینی هست به نام ازل که به گفته مسئولان، مربوط به بخش قله‌هاست. در بخش قله‌ها آثار دیگری از هنرمندانی چون لیداپولکی، بهنام شیرمحمدی، سمیه کشاورز و حسام پاشایی نیز به چشم می‌خورد.

در بخشی از این نمایشگاه می‌توانید تابلوهای سیاه و سفید محمد قجر را با نام آخرین نفس‌های خلیج گرگان ببینید که درباره خشکسالی بود و بسیاری از علاقه‌مندان درباره‌اش صحبت کردند.

بدر است

جایگاه تثبیت شده جشنواره تجسمی فجر

♦ علی اصغر داودآبادی فراهانی
داور بخش عکاسی

رقابت برای حضور در جشنواره‌های بعدی است و از این منظر هم باید جشنواره را با اهمیت قلمداد کنیم. اگرچه ارائه آمار دقیق عکس‌های رسیده، بر عهده دبیرخانه است، برآورد کلی از میزان عکس‌های رسیده به دبیرخانه جشنواره، حاکی از استقبال امیدآفرین عکاسان هوشمند و کنش‌مند و پیرانگیزه است. بدیهی است هیئت داوران پانزدهمین دوره جشنواره تجسمی فجر، ناگزیر است در کنار ارزشیابی و اندازه‌گیری شاخص‌های کیفی عکس‌های ارائه‌شده به جشنواره، به سهم هر رشته در بهره‌مندی از فضای نمایشگاهی نیز توجه کنند. شاید اگر فضای فراخ‌تر و بزرگ‌تری برای ارائه آثار حاضر در جشنواره وجود داشت تعداد قابل توجهی از آثار کنار گذاشته‌شده نیز از امکان دیده‌شدن و حضور در نمایشگاه برخوردار می‌شدند.

تقارن زمان برگزاری جشنواره تجسمی فجر با سلسله جشن‌های پیروزی انقلاب اسلامی و دائمی بودن فعالیت دبیرخانه آن، از عوامل پویایی و بالندگی این رویداد به شمار می‌آید. مجموعه تلاش‌های

با توجه به این که بخش طوبای زرین در پانزدهمین دوره جشنواره تجسمی فجر، عرصه اصلی ارائه آثار در هر یک از رشته‌های تخصصی است به طور طبیعی حضور و رقابت هنرمندان و علاقه‌مندان نیز در این بخش، چشمگیرتر دیده شده است.

همانطور که می‌دانیم بخش طوبای زرین رقابتی است و آثار ارسالی از سوی هنرمندان در رشته‌های مختلف تجسمی از جمله عکاسی پس از بررسی و رای گروه‌های تخصصی داوری به نمایشگاه راه می‌یابد و از میان آثار منتخب، آثار برگزیده مشخص و معرفی می‌شوند که این بخش موجب افزایش روحیه رقابت در افراد شرکت‌کننده در جشنواره تجسمی فجر شده است. دلیلش این است که هنرمندانی که آثارشان را به جشنواره ارائه کرده‌اند این شانس را دارند که بعد از انتخاب آثارشان، آن‌ها را در معرض دید علاقه‌مندان قرار دهند و چه نمایشگاه یا وبسایتی بزرگ‌تر از این جشنواره. این فرصتی است که باید آن را غنیمت شمرد. همچنین این اتفاق زمینه‌ساز عرصه

ایجاد انگیزه کنیم

♦ سید علی فخاری ♦
داور بخش خوشنویسی

داوران در پانزدهمین جشنواره تجسمی فجر در هر رشته‌ای یک نفر را در بخش خطوط مثل نستعلیق، شکسته، خط و نقاشی انتخاب کردند که از هر کدام از این رشته‌ها یک نفر به مرحله نهایی می‌رسد. سپس یک نفر را به عنوان فرد ویژه انتخاب می‌کنیم و به او تندیس طوبای زرین می‌دهیم که بالاترین سطح جشنواره دستیابی به طوبای زرین است. در جشنواره فجر و سایر جشنواره‌های مثل جشنواره رضوی و جشنواره غدیر و دیگر جشنواره‌های مختلفی که در سطح کشور برگزار می‌شود چنین تندیزی اعطا می‌شود. این تندیس شان و مقامی دارد که به عنوان جایزه ویژه به نفر برتر تقدیم می‌شود و اعتبار خاصی دارد. اعطای تندیس سطح جشنواره را نشان می‌دهد که در آخر به فرد برگزیده و منتخب تعلق می‌گیرد ولی بنده معتقدم که خیلی خوب است که ما هم مثل جام جهانی عمل کنیم، یعنی به یک نفر جام را می‌دهند که تیمش برنده جام جهانی شده اما بقیه تیم‌ها جوایز خاص خودشان را می‌گیرند.

پیشنهادی برای مسئولان جشنواره‌ها دارم که سطح

صورت‌گرفته در چهارده دوره پیشین جشنواره تجسمی فجر نیز، رفته‌رفته، جایگاه و پایگاه این جشنواره را در ذهن مخاطبان قدیم و جدید، تثبیت کرده است.

قابل انکار نیست که عمومیت یافتن دسترسی به فناوری تولید عکس، تعیین مرز میان عکاسان حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای را دشوار کرده است. با وجود این، جشنواره تجسمی فجر می‌تواند با دعوت از صاحب‌نظران، تعاریف واقعی و تازه‌ای از مختصات این دورویکرد و مرزهای مشترک یا قابل تفکیک آن‌ها، ارائه دهد.

یادآوری این نکته نیز لازم است که گروه داوران پانزدهمین دوره جشنواره تجسمی فجر برای رعایت جوانب انصاف در فرآیند قضاوت، نیازی به کند و کاو در پیشینه شرکت‌کنندگان ندارند و قادر نیستند به طور دقیق، در مورد کم و کیف حضور و رقابت عکاسان جوان و پیشکسوت اعلام نظر کنند.

دانش و تجربه داوران پانزدهمین دوره جشنواره تجسمی فجر، پیش‌بینی و تنظیم زمان کافی و مناسب، تجهیز محل داوری به امکانات فنی و نرم‌افزاری و ایجاد فضایی صمیمی برای گفت‌وگو درباره شاخص‌های ارزیابی و مقایسه تحلیلی و تطبیقی تک‌عکس‌ها و مجموعه‌عکس‌ها، از جمله عوامل برگزاری موفق و نتیجه‌بخش جلسه داوری در این دوره از جشنواره بود.

به سهم خود از برادر ارجمند آقای سیدعباس میرهاشمی، دبیرکل محترم پانزدهمین دوره جشنواره تجسمی فجر به خاطر نظارت عالی بر کم و کیف برپایی جلسه، تشکر می‌کنم و با قدرشناسی از حضور گرم و الهام‌بخش آقایان کمال‌الدین شاهرخ و ناصر محمدی، برای برادر عزیزم آقای جاسم غضنابنپور آرزوی بهبودی و سلامت عاجل و کامل می‌کنم.

تندیس بالاتر می‌رود و همه برای به دست آوردن آن تلاش مضاعف می‌کنند که به آن مقام نفر اولی برسند. پیشنهاد می‌کنم در سیاست‌گذاری دوره‌های بعدی جشنواره تجسمی فجر این قضیه را هم در نظر بگیرند. بحث اعطای جوایز در جشنواره‌های فجر خیلی مهم است. مدتی قبل در استان قزوین و تمام استان‌ها جشنواره خوشنویسی بانوان را برگزار کردیم. گفتیم به ۲۰ نفر جایزه ۱۰ میلیون تومانی می‌دهیم و به ۱۰ نفر هم جایزه می‌دهیم، حتی اگر به مقام نود و نهم برسد این رغبت باید بین هنرمندان به وجود بیاید تا اتفاقات خوبی شکل بگیرد. برای این موضوع یعنی اعطای جوایز حتی می‌شود اسپانسرهای خصوصی را مد نظر قرار داد تا در این بخش شرکت کنند، یعنی از کسانی که روی آثار هنری سرمایه‌گذاری می‌کنند کمک بگیریم البته در کنار این مسائل فعالیت‌های دیگری هم می‌توان انجام داد. به نظرم باید برای کسب تندیس طوبی پارامترهای خاصی وجود داشته باشد یعنی ما باید ارزش تندیس را بالاتر ببریم که همه به جشنواره بیایند و جانانه رقابت کنند تا به تندیس برسند. در جشنواره آثار بسیاری داشتیم که بتوانند وارد نمایشگاه شوند و بخواهند صاحب تندیس شوند ولی اینکه بخواهیم در یک رشته به پنج نفر تندیس دهیم، چنین نبود زیرا تندیس فقط می‌تواند برای یک نفر باشد. اما حرف بنده این است که کسی که تندیس نمی‌گیرد حداقل مبلغی بگیرد. یعنی با توجه به تلاش شرکت‌کننده پله پله جایزه دهیم و بالا برویم. هدفمان این است که شعاع انگیزه را بیشتر کنیم، باید همه را در نظر بگیریم تا غریب شوند و هنرمندان شاخص بالا بیایند. ما نسبت به تورمی که داریم باید هنرمندان را تشویق کنیم و جوایز بالایی در نظر بگیریم. شاید برخی آثاری که در جشنواره ارائه می‌شوند و مد نظر داوران قرار می‌گیرند به نمایشگاه راه پیدا کنند و این هم انگیزه‌ای برای افراد حاضر در جشنواره می‌شود ولی در کنار این مسائل باید شرکت‌کنندگان را به نوعی تشویق کنیم تا جشنواره پویایی خود را داشته باشد. ♦

جشنواره‌ها زمانی بالا می‌رود که ما بتوانیم جوایز دیگری را هم در نظر بگیریم وگرنه اگر یک نفر تندیس بگیرد و باقی دوستان و هنرمندانی که خیلی با انگیزه و با تلاش کار ارائه کرده‌اند، اصطلاحاً چیزی دشت نکنند، ناامید می‌شوند و ممکن است دیگر از حضور و شرکت در جشنواره‌های بعدی کناره‌گیری کنند. چون انگیزه آنها از بین می‌رود و در دوره‌های بعدی دیگر شرکت نمی‌کنند. این قضیه یعنی اعطای تندیس طوبای زرین باید پیش درآمدي داشته باشد، مثلاً به برگزیدگان دوم و سوم هم جوایز حسابی داده شود تا انگیزه‌ای برای شرکت‌کنندگان دیگر به وجود آید که به این ترتیب سطح جشنواره را بالا ببریم. در دوره‌های قبل در دو جشنواره که یکی از آنها در ترکیه برگزار شد حضور داشتیم که به همین شکل بود منتهی در بخش خصوصی برگزار شد و جوایز نفیسی هم از ۳۰ تا ۵۰ هزار دلار برای برگزیدگان در بر داشت که به ۱۰ نفر بعدی دادند. ۳۵ کشور هم در این جشنواره شرکت کرده بودند، سوال این است که این جشنواره‌ها اصلاً برای چه برگزار می‌شوند؟ قطعاً برگزاری جشنواره برای جوایز آن است که باعث ایجاد انگیزه در شرکت‌کنندگان می‌شود چون هنرمندان سطح دنیا به جشنواره می‌آیند که این موضوع باعث می‌شود که سطح نمایشگاه به لحاظ کمی و کیفی بالا برود. ما در جشنواره فجر نیاز به یک تغییر و تحول داریم. در حال حاضر با ملاحظات اقتصادی موجود، اگر یک اثر خوب به نمایشگاه بیاید آن اثر کلی هزینه دارد مثلاً باید قاب و پرس شود، به خاطر همین شاید نسبت به آن جایزه‌ای که می‌خواهند بدهند کلی هزینه برای صاحب اثر و حضور آن در جشنواره در پی داشته باشد. پیشنهاد می‌دهم که برای پربارتر شدن جشنواره حتماً باید یک دورخیزی در رابطه با اعطای جوایز داشته باشند و در نهایت هم تندیس را بدهند و که طبیعتاً سطح کیفی و بالایی جشنواره را نشان می‌دهد. پیشنهاد می‌کنم کنار آن رقابتی که در جشنواره وجود دارد تعداد جوایز را هم بیشتر کنند چون مقام

گفت‌وگو با مینا صدری دبیر بخش نگارگری

باید به آموزش پایه‌ای بیشتر توجه کنیم

♦ رضا تقوی ♦

مینا صدری در رشته مجسمه‌سازی از هنرستان تجسمی دختران تهران فارغ‌التحصیل شد. او بلافاصله در کنکور هنر پذیرفته و وارد دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران شد و دوره کارشناسی را در رشته نقاشی با موفقیت به پایان رساند. او کارشناسی ارشد خود را نیز در دانشگاه تهران و در رشته پژوهش هنر با موفقیت طی کرد و با کسب رتبه اول وارد دانشگاه شاهد شد و دکترای خود را در رشته پژوهش هنر از دانشگاه شاهد دریافت کرد. صدری داوری چندین جشنواره هنری، جشنواره کتاب، آزمون و نمایشگاه را نیز در سوابق علمی خود دارد که از جمله می‌توان به داوری دو دوره کتاب سال (۱۳۹۷ و ۱۳۹۸)، داوری بخش نگارگری پنجمین جشنواره تجسمی فجر (۱۳۹۱)، داوری هفتمین دوسالانه نگارگری (۱۳۸۷)، داوری بخش نگارگری جشنواره ۱۴۰۴، داوری هشتمین دوسالانه نگارگری (۱۳۹۰)، داوری نمایشگاه آثار هنرمندان زاهدان (۱۳۸۱)، داوری نمایشگاه پرتو حسن (۱۳۸۷)، داوری اولین جشنواره هنری با موضوع قرآن در دانشگاه جامع علمی کاربردی (۱۳۸۹) و داوری مقالات علمی و پژوهشی فصلنامه نگاره، فصلنامه هنرهای زیبا، هنرهای تجسمی، فصلنامه تربیت اسلامی اشاره کرد. او اکنون دبیر بخش نگارگری پانزدهمین دوره جشنواره هنرهای تجسمی فجر است. آنچه در ادامه می‌خوانید گپ کوتاهی است با او...

- ♦ داوری‌ها در این دوره از جشنواره تجسمی فجر چگونه بود؟
- داوری‌ها بسیار خوب و به‌موقع بود که به‌وسیله استادانی که مسلط و با دوره‌های مختلف آشنا بودند با دقت و تاملی که روی کارها داشتند به خوبی انجام شد.
- ♦ ارزیابی کلی شما از جشنواره امسال چیست؟
- به نظرم جشنواره‌ها امکان‌های بسیار بالقوه‌ای برای رشته‌های هنری است که بتوانند جمعی را در کنار همدیگر داشته باشند، علاوه بر اینکه این جمع هنری کارهای یکدیگر را می‌بیند و می‌تواند آن‌ها را هم نقد کند. به‌هرحال تمام جشنواره‌ها به‌خصوص جشنواره فجر که اگر به‌صورت هدفمند و برنامه‌ریزی‌شده و با امکانات برگزار شود می‌تواند در کارهای فرهنگی ما بسیار مفید و موثر باشد.

در حقیقت نگارگری و تصویرگری نسخ، پشتوانه فرهنگی برای دولت محسوب می‌شود چون امیران و شاهان در گذشته با این نسخ مصور برای خود پشتوانه و جایگاه‌هایی فراهم می‌کردند. در دوره‌های قاجار تعداد نگارگران نسخ کم شد و در دوره انقلاب نگاه دیگری به این حوزه تزریق شد چون نگارگری وارد جشنواره‌ها شد، حتی آنقدر به آن اهمیت داده شد که در دانشگاه‌ها تدریس شود، منتهی در این دوره برنامه‌ریزی طولانی، مقطعی است یعنی توجه زیادی به آن شده به طوری که رشد خوبی نسبت به پیش از انقلاب داشته است. ما واقعا در این دوره می‌توانیم این رشد را ببینیم. در زمان قاجار و پهلوی استادان قابلی داشتیم ولی در دوره پس از انقلاب توجه بیشتری به نگارگری شده است شاهدیم که در دانشگاه‌های شاهد، تربیت مدرس، دانشگاه هنر در اصفهان و شهرهای دیگر نگارگری تدریس می‌شود. همچنین استادان زیادی هم برای آن وجود دارد اما مسیری که نگارگری طی می‌کند باید با یک برنامه‌ریزی کلان نه مقطعی و کوتاه مدت باشد، به گونه‌ای که بتواند ۵۰ الی ۱۰۰ سال دوام بیاورد و پیش‌بینی‌های اینچنینی برایش انجام شود. هنوز این اتفاق نیفتاده است در نتیجه چون مسیر نگارگری مقطعی است و این هماهنگی در آن حضور ندارد آن را کم‌رنگ‌تر می‌بینید در حالی که شاید برخی رشته‌های دیگر مثل نقاشی که پایه آنها در دانشگاه‌های هنرهای زیبا و نقاشی ریخته شده است در کنار توجه کشورهای غربی نسبت به نقاشی خودشان و برنامه‌ریزی‌ها و اطلاع‌رسانی‌هایشان در فضای مجازی سبب شده که حضورشان بیشتر به چشم بیاید. احساس می‌کنم بی‌توجهی‌های به این هنر اصیل و سنتی ما بی‌انصافی و بی‌لطفی نسبت به این هنرهاست.

♦ پیشنهاد شما چیست؟

گاهی اوقات افرادی که می‌خواهند نشان دهند که به نگارگری توجه ویژه دارند می‌آیند مقاطع عالی را به صورت ارشد و دکتری در رشته‌های دانشگاهی

♦ حضور شرکت‌کنندگان جوان را چه‌طور ارزیابی کردید؟

این دوره هم مانند دوره‌های قبل هنرمندان جوان حضور چشمگیری داشتند، به هر حال به واسطه مشکلاتی که در این دوره کم و بیش وجود داشت، و البته دبیر جشنواره هم که به رحمت خدا رفتند، و بعد هم آقای میرهاشمی آمدند، مسائل و چالش‌هایی به وجود آمد روی حضور شرکت‌کنندگان جوان تاثیر چندانی نداشت.

♦ چه بخشی‌هایی به جشنواره اضافه شده است؟

بخش ویژه طوبای زرین و قله‌ها را در هنرهای تجسمی فجر داریم. در این بخش کارهایی حضور داشتند که به صورت مفهومی و هدفمند بودند و موضوعیت خاصی را در بر داشتند و به عنوان بخش جداگانه داوری شدند. طوبای زرین هم که نشان و آرم این دوره از جشنواره است.

♦ چرا نگارگری امروز ما کم‌رنگ شده است و کمتر

کسی به سمت این هنر می‌رود؟

نگارگری در حقیقت آن چیزی است که ما به عنوان هنر تصویری ایران روی صفحات داریم، که اوج آن به دوره صفوی می‌رسد و از دوره قاجار هم کم‌رنگ می‌شود که نقطه اوج آن در مکاتب تبریز و هرات بود.

نگارگری و هنرهای سنتی می‌گذارند. این یعنی توجه کردن؟ در حالی که باید از دوران نوجوانی در هنرستان‌ها این علاقه و استعداد کشف شود و حتی نوجوانان که به این رشته علاقه دارند شناسایی شوند. باید اصل قضیه روی این موضوع بنا شود. فکر می‌کنم اگر از زمان کودکی علاقه نگارگری در کودکان شناسایی شود و از دوره‌های راهنمایی یک دوره چند ساله را به عنوان هنرستان سطح یک و دو شروع کنند و از این سطح وارد دانشگاه شوند و بعد مقاطع عالی‌تر را طی کنند، استعداد‌های زیادی را می‌توانیم کشف کنیم. اگر از ۱۲ تا ۱۳ سالگی برای کودک سرمایه‌گذاری نکنیم در این حوزه به هیچ نتیجه‌ای نمی‌رسیم. علاقه‌مند این رشته

باید برخی امور نظری، معنایی و سبیری را تجربه کند تا بتواند در حقیقت به نوعی آن تحول لازم را ایجاد کند. نسلی باید بیاید که در حقیقت با پشتوانه‌ای که از قبل دارد سریع بتواند آنها را شناسایی کند و آن مهارت‌های گذشتگان را به دست بیاورد نه اینکه با ورود به دانشگاه تازه شروع کند به یادگیری الفبای کار. آنجا باید دانسته‌های خود را عمیق‌تر کند. متأسفانه

الان دانشگاه‌ها به نوعی است که مثلاً رشته هنر زیرگروه همه رشته‌های دیگر است. یکی از معضلات ما در دانشگاه ورود افرادی است که تا به حال قلم دست نگرفته‌اند. یعنی ما در دانشگاهمان معطل می‌مانیم چون از رشته‌های متفرقه مثل الکترونیک پا به این رشته گذاشته‌اند که اصلاً تا به حال نقاشی نکرده‌اند ولی خب متأسفانه نقاشی زیرمجموعه همه گروه‌ها است. فردی که می‌آید دانشگاه آن هم بدون پشتوانه مالی، چه چیزی می‌خواهد یاد بگیرد؟

در دانشگاه تربیت مدرس فقط مقطع کارشناسی ارشد این رشته وجود دارد. این موضوع باعث به هم ریختگی رشته هنرهای معاصر و نگارگری شده است. وضعیت دانشگاه تهران هم به همین صورت

است، اینکه چیزی به وجود نمی‌آید، تحولی صورت نمی‌گیرد و بالندگی لازم شکل نمی‌گیرد به همین دلیل فردی که طالب این رشته است و ۲۷ ساله است تازه می‌آید تا در مقطع ارشد قلم دست بگیرد. نمی‌گویم همه اینگونه هستند. سوال من این است که من کجا باید دانشجویانم را ببرم که بتوانند نسخ خطی را ببینند؟ مثلاً اگر بخواهم درباره نقاشی ایرانی، ویژگی‌ها و رنگ بگویم دانشجویان باید اثر را ببینند. خب ما کجا موزه دائمی از نقاشی آثار ایرانی داریم که وقتی وارد موزه می‌شویم تاریخ و نحوه شکل‌گیری نقاشی ایرانی را مشاهده کنیم و حتی به دانشجویان بگوییم این مسیر طی شده است؟ یا این‌ها استادان معاصری هستند که در گذشته بودند و این

کارهایشان است؟ وقتی می‌گویم برنامه‌ریزی بلندمدت وجود ندارد همین موضوع است، چون دانشجوی یا کسی که علاقه مند است کجا برود و مسیر طی شده در نقاشی را ببیند؟

♦ آموزش در این حوزه از چه سطحی برخوردار است؟

بینید جایی وجود ندارد که وقتی ما از دوره ایلخانیان صحبت می‌کنیم بتوانیم کارها را به دانشجویان نشان دهیم.

کارهایی را هم که داریم کلاً توی گنجینه گذاشته‌ایم تا هیچ کسی نبیند، حتی به ما هم اجازه نمی‌دهند. الان من که در گروه نقاشی هستم وقتی درباره نگارگری صحبت می‌کنم به اندازه‌ای این دانشجویان به وجد می‌آیند که می‌گویند ما اینها را کجا می‌توانیم ببینیم. خب تازمانی که این بچه‌ها فرصت تماشای این کارها را نداشته باشند خروجی این حوزه هم به جای خاصی نمی‌رسد. جایی برای آموزش هم باقی نمی‌ماند. باید پایه‌ای روی این موارد کار کنیم. باز هم گلی به جمال استادانی که هنوز این هنر را زنده نگه داشته‌اند که فراموش نشود♦

♦♦♦
در دوره پس از انقلاب
توجه بیشتری به نگارگری
شده است شاهدیم که
در دانشگاه‌های شاهد،
تربیت مدرس، دانشگاه
هنر در اصفهان و
شهرهای دیگر نگارگری
تدریس می‌شود

بدرست

حفظ تنوع موضوعی و مضمونی آثار

♦ حمید قربانپور ♦
داور بخش طراحی گرافیک

طوبای زرین در کنار دیگر آثار تجسمی، طراحی گرافیک را هم مد نظر قرار داده. در رقابتی بین‌المللی اثر منتخب به تندیس طوبای زرین می‌رسد و برخی‌ها هم که آثارشان مد نظر داوران قرار گرفته باشد به نمایشگاه راه پیدا می‌کنند.

داوری کارها بسیار با وسواس انجام شد و بسیاری از آثار را از چند فیلتر عبور دادیم. یکی اینکه تکراری نباشند، یا قبلاً جایزه نگرفته باشند، یا اینکه دوره‌های پیشین هم حضور نداشته باشند، بدیع باشند و دیگر اینکه به موضوعات مطرح شده اشاره کنند.

ما در جریان داوری پانزدهمین جشنواره تجسمی فجر تلاش کردیم که متناسب با هر عنوان و موضوعی پوستر داشته باشیم: از پوستر تئاتر گرفته تا پوستر مربوط به نمایش‌های رادیویی. چراکه می‌خواستیم تنوع موضوعی و مضمونی آثار حاضر در بخش نمایشگاه حفظ شود. ضمن اینکه دبیر بخش پوستر هم روی این موضوع تأکید بسیاری داشتند. در داوری تلاش کردیم تنوع موضوعی و مضمونی

جشنواره تجسمی فجر جشنواره مهمی تلقی می‌شود چون از قدیم‌الایام شاهد حضور بزرگان هر رشته در این جشنواره بوده و هستیم. مثال عینی آن در فیلمسازی هم موجود است و سیمرغ بلورین یکی از جوایز ارزشمند فیلمسازان محسوب می‌شود. طوبای زرین حداقل برای بنده حکم همان سیمرغ را دارد و چون در حوزه تجسمی به‌نظرم کار سخت است این جایزه برای خیلی از طراحان دارای ارزش هست و خیلی‌ها تلاش می‌کنند آن را به دست بیاورند.

همانطور که می‌دانید بخش طوبای زرین بخشی است که یک مرحله رقابتی را شامل می‌شود و آثاری که توسط داوران انتخاب می‌شود به نمایشگاه راه پیدا می‌کنند که این موضوع موجب رضایت شرکت‌کننده می‌شود چون اثرش در نمایشگاه از سوی مخاطبان و مردم هم دیده می‌شود هم نقد می‌شود. انگیزه یکی از مواردی است که هر فردی را برای حضور در رویدادی ترغیب می‌کند. تلاش افراد برای حضور در بخش طوبای زرین هم یکی از همین موارد است و بخش

جای خالی نمایشگاه تصویرگری ایران در دنیا

♦ لیدا طاهری ♦
داور بخش تصویرگری

اضافه شدن بخش طوبای زرین به معرفی هنرمندانی که هنوز شناخته نشده‌اند به خصوص جوانانی که در این عرصه تلاش می‌کنند بسیار کمک می‌کند. در بخش رقابتی، هم کارهای خوب داشتیم هم کارهای ضعیف. ملاک ضعیف بودن کارها از لحاظ اجرایی و ایده‌ها بود، که البته عده‌ای تجربه کمی داشتند. البته کارهای خوبی هم داشتیم که انتخاب شدند.

ما هنرمندان بزرگی در زمینه تصویرسازی داریم و معتقدم بهترین زمینه فعالیت هنرمندان ایرانی، همین تصویرسازی است اما اینکه چرا تصویرسازی دیده نمی‌شود موضوعی است که مسئولان باید به آن توجه کنند. در گذشته نمایشگاه‌های خیلی خوبی در ایران برگزار می‌شد اما اکنون خیلی کم شده است که نقطه ضعیفی برای ماست. این یک نقیصه بزرگ است.

هنرمندان تصویرساز به اندازه کافی دیده نمی‌شوند که این ضعف دست‌اندرکاران هنری را می‌رساند که به این موضوع توجه ندارند. وقتی در این عرصه هنرمند حرفی برای گفتن داشته باشد و نماینده بزرگ کشور در این بخش باشد، باید نمایشگاه‌ها را تقویت کرد. باید نقطه ضعف‌های آن را برطرف کنند و به هنرمندان

آثار حاضر در بخش نمایشگاه حفظ شود. اولویت با نظرات جمع داوران است و هر داور فقط یک نظر دارد، اما ملاک‌های کلی داوری در این جشنواره عبارت است از اینکه آثار ارائه شده واجد خلاقیت باشند، اتفاق جدیدی را رقم بزنند و یک سر و گردن بالاتر از سایر کارها باشند و در مجموع، بتوانند تعادلی را که مورد نیاز جشنواره است برقرار کنند. درباره آثار ارائه شده در جشنواره با استادان زیادی صحبت کردیم. برای بنده به عنوان داور پانزدهمین جشنواره تجسمی فجر این گفت‌وگوها سراسر درس بود و از بسیاری از استادان بزرگوام حین داوری مطالب زیادی یاد گرفتم. با توجه به لزوم نمایش دستاوردهایی که طی سال‌های اخیر در کشور حاصل شده و لازم است هنرمندان با دقت بیشتری به این دستاوردها بنگرند، امیدوارم موضوعاتی که حلقه مفقوده است، به دست هنرمندان خلق شود و به رؤیت مخاطبان برسد.

به زعم من یکی از مهم‌ترین اهداف جشنواره هنرهای تجسمی فجر این است که دستاوردهای انقلاب اسلامی را طی سال‌های اخیر به نمایش بگذارد. الحمدلله ما شاهد رشد استعدادهایی در حوزه ی تجسمی هستیم که خب هر سال این رشد بسیار چشمگیرتر می‌شود و مثلا اگر در دوره‌های ابتدایی برگزاری فجر کارها را با الان مقایسه کنید اذعان خواهید کرد ما هر سال شاهد رشد و پیشرفت کارها و جوانان این حوزه بوده‌ایم. الحمدلله امسال هم همینطور بود و خب کارهای خوبی در نمایشگاه حضور خواهند داشت که ما شاهد آن خواهیم بود ♦

تصویرگر توجه ویژه داشته باشند. ایران در زمینه تصویرگری بسیار عالی است و همه هنرمندان دنیا، کشور ایران را از لحاظ قوی بودن به تصویرگری می‌شناسند. کتاب- قرآن- معجزه پیغمبر اسلام است، موضوعی که به آن افتخار می‌کنیم و همین موضوع موجب شده که ایرانیان کتاب را دوست بدارند. باید به این مهم هم توجه کنیم که به وسیله تصویرسازی آموزش‌های خوبی داده می‌شود به همین دلیل است که بیشتر نشریات تصویرسازی را بدون متن منتشر می‌کنند چون مخاطب به راحتی به انتهای داستان پی می‌برد و البته در قاطبه موارد، مخاطبان کودک است، اما همچنان این سوال است که ما چقدر به بچه‌ها اهمیت می‌دهیم؟

بنده معلم هستم و ما معلمان به آموزش درست هنر به بچه‌ها اهمیت می‌دهیم. باید به این موضوع اهمیت داده شود ولی کم توجهی به آن اصلاً خوب نیست. در گذشته نمایشگاه‌های عالی تصویرگری داشتیم که هنرمندان از سراسر دنیا آثار می‌فرستادند ولی این مهم ادامه نداشته است. در حال حاضر نمایشگاه قوی تصویرگری و بین‌المللی نداریم. این موارد هزینه و افرادی را می‌خواهد که پیگیر باشند. نمایشگاه‌های ما آنقدر اعتماد هنرمندان دنیا را طی مدت‌های مدیدی جلب کرده که کارهایشان را با کمال میل بفرستند تا دیده شود ولی باید در بحث تخصیص بودجه هم بیشتر تلاش کنیم تا این حوزه کماکان رونق داشته باشد. ببینید در دنیا چه قدر نمایشگاه‌های تصویرگری معتبر وجود دارد و به این توجه کنید که جای این نمایشگاه‌ها مطمئناً در ایران خالی است. این نمایشگاه‌ها می‌توانند سکوی موفقیت هنرمندان ایرانی باشند و باید از این عزیزان حمایت کنیم. البته هنرمندانی هم داریم که در برخی مسابقات مختلف برنده می‌شوند و ما باید از آن‌ها حمایت کنیم. بسیاری از تصویرگران ما استاد نیستند بلکه جوان هستند و تازه کارند ولی کارهایشان در سطح دنیا دیده شده اما چطور باید از آنها تقدیر کرد؟ این موضوع را باید از مسئولان جویا شویم. البته قدم‌های خوبی هم برداشته شده ولی باید بیش از اینها باشد. اگر نگاه کنید می‌بینید که در دنیا با قیمت‌های بالاتری تصاویر را می‌خرند تا کتاب را چاپ کنند. این یعنی اهمیت دادن به هنری که بیش از اینها شایان توجه است. همین موضوع باعث می‌شود که خیلی از تصویرگران ما با علاقه زیادی با ناشران کشورهای دیگر کار کنند. پس بخشی از آن مالی و بعد خوب بودن کارهای چاپی است، ولی هنوز جادارد که کارهای تصویرگران ایرانی در دنیا دیده شود. ♦

گفت‌وگو با حسین عصمتی داور بخش نگارگری پانزدهمین جشنواره تجسمی فجر

نگارگری نیاز به موزه دائمی دارد

♦ سارا صادقی ♦

حسین عصمتی هنرمند نگارگر و مجسمه‌ساز متولد ۱۳۴۶ است. او تحصیلات دانشگاهی خود را در مقاطع لیسانس و فوق لیسانس رشته نقاشی در دانشگاه‌های تهران و تربیت مدرس دنبال کرد و دکترای تاریخ تحلیلی تطبیقی هنر اسلامی را در دانشکده هنر دانشگاه شاهد تهران به پایان رساند و در ادامه نیز موفق به دریافت گواهینامه درجه یک نگارگری معادل دکتری (دکترای) از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شد. تحقیق و پژوهش، تألیف کتاب‌ها و مقالات متعدد، تدریس و آموزش طراحی، نقاشی و نگارگری در مقاطع و سطوح مختلف دانشگاهی، بخشی از دیگر فعالیت‌های عصمتی را تشکیل می‌دهد. کتاب «شیوه طراحی از نقوش حیوانی در نگارگری ایران» از جمله تألیفات اوست. عصمتی این روزها یکی از داوران بخش آثار نگارگری پانزدهمین جشنواره تجسمی فجر است. به همین بهانه با او به گفت‌وگو نشستیم...

♦ ارزیابی شما از داوری‌ها در جشنواره تجسمی فجر چیست؟

این‌ها می‌تواند عوامل متعددی داشته باشد. بنده به همراه دو نفر در بخش نگارگری داوری کردیم. آثار امسال نسبت به سال گذشته بیشتر بود و خوشبختانه تعداد آثار باکیفیت و قوی زیاد بودند. صد درصد نمی‌توان گفت که چرا امسال آثار بیشتری در جشنواره حضور داشتند فقط می‌توان به صورت آماری از هنرمندان سوال کرد که چرا امسال در جشنواره شرکت کردید چون بعضی از آنها سال گذشته نبودند ولی امسال با آثارشان در جشنواره حضور داشتند. ♦ مبنای شما برای انتخاب آثار چه بوده است؟

داوری آثار هنری کاملاً مشخص است چون بالاخره سکه‌ای است که دور و دارد: یک بخش شیوه و کیفیت اجرا و بخش دیگر هم محتوای آن است که همه داوران به این دو موضوع در داوری‌هایشان توجه می‌کنند. برخی کارها ممکن است ایده خوبی داشته باشد ولی برای اجرا در نمایشگاه فجر مناسب نباشد. یا شاید از عهده تکنیک به خوبی بر آمده باشند و در

اجرا ضعف داشته باشند یا از لحاظ محتوا آنطور که ما انتظار داریم از عهده کار بر نیامده باشند ولی در هر صورت می توان گفت وقتی کار قابل قبولی داشتند آن ها را داوری کردیم. بعضی اوقات ایده بکری بوده ولی اجرای آن خوب نبود و ما اغماض می کنیم، چون می گوئیم ایده خوب و تفکر خوبی داشته و نوعی نگاه درباره

آن موضوع داشته که می تواند وارد نمایشگاه و تشویق شود که سالهای بعد تکنیکش را بهتر کند. گاهی هم کاری را دیدیم که از عهده نحوه اجرا و شیوه و تکنیک برآمده است که در این صورت می توان گفت در محتوا نقص داشته که چشممان را بستیم و گفتیم این هم کار خوبی است. اینگونه به آثار نگاه کردیم تا برای عزیزان تازه کار انگیزه باقی بماند.

♦ در زمان های قدیم به نگارگری خیلی پرداخته می شد کما اینکه استادان بسیار مجربی هم این حوزه داشت اما در حال حاضر نگارگری تحت لوای نقاشی است. اشکال کجاست؟ چرا قبلا بوده و الان نیست؟

اینکه نگارگری معاصر چه ایرادی دارد و دیگری تعداد هنرمندان این حوزه نسبت به گذشته انگشت شمار هستند دو موضوع کاملا متفاوت است. آمار داریم که تعداد هنرمندان این حوزه کاملا مشخص است. البته چیز خاصی نیست که بخواهم آن را اثبات کنم.

♦ ولی به نظر می رسد هنرمندان نگارگری در این حوزه انگشت شمارند چون حضور هنرمندان در این حوزه به چشم نمی آید؟

اگر از لحاظ آماری حساب کنیم تعداد پیشکسوتان در این حوزه آنقدر کم است که شاید به تعداد انگشتان دست هم نباشد. ما هفت هنرمند پیشکسوت داریم

♦♦♦
باید فضا را طوری آماده کنند که هنرمندان با کار زیاد بتوانند به نتیجه برسند تا اتفاقات خوبی برای نگارگری بیفتد

که در اوج قرار دارند، ما نسل دوم و شاگردان آنها هستیم، هنرمندانی که تعدادمان به نظر می رسد کم نباشد اما نسل سوم که در دانشگاه هاست بیشتر هستند. می توانید آثارشان را در دوسالانه ها بررسی کنید. ما در مجموع هنرمندان متعدد و بسیاری داریم و در این دوره حداقل به عنوان هنرمندان نسل

دوم شاید بتوان گفت تعدادمان ۲۰ الی ۳۰ نفر است. این را هم باید اضافه کنم که خوشبختانه تذهیب رشد چشمگیری داشته است. ما در تذهیب هنرمندان زیادی داشتیم که کار می کنند و اینگونه خوراک ترکیه را تامین می کنند. در جاهای مختلفی چون ترکیه و الجزایر نمایشگاه هایی برگزار می شود که هنرمندان ما در آن نمایشگاه ها شرکت و حضور دارند. پس از این نظر تعداد هنرمندان ما بسیار است. در نگارگری هم همینطور است، حداقل ۲۰ الی ۳۰ هنرمند خوب وجود دارد، اینکه شما می فرمایید که دیده نمی شوند به سیاست گذاری های فرهنگی و هنری برمی گردد. به نظرم تمایلی در هنر نگارگری وجود دارد چون هنر اصلی ایران است. در جشنواره های مختلف به غیر از دوسالانه و فجر که الان برگزار می شود ما نگارگری را حذف کرده ایم که این باعث می شود هنرمندان دیده نشوند و انگیزه خود را از دست دهند. اگر قرار است هنرمندان ما کارهای قابل قبول و فاخری را تولید و خلق کنند قطعاً باید شرایط کار را برای آنها فراهم کنیم. من به عنوان هنرمند آثار هنری زیادی را در گنجینه حوزه هنری دارم که دیده نمی شود چون کارها را مردم، خبرگزاری ها و منتقدان ندیده اند. باید زمینه دیده شدن آثار را فراهم کنیم.

♦ فکر می کنند کاری تولید نمی شود؟

حتی در فرهنگستان مجموعه خوبی داریم. سال ۷۶ بود که ۴۰ نفر از هنرمندان نگارگر هر کدام یک

منظورم نگارگران قدیم و آثاری است که در دوره صفویه و تیموریان خلق شده است و بخش‌هایی از آن هم در دوره قاجار است که اصطلاحاً به آن هنر کلاسیک می‌گوییم چون ویژگی‌های اصیل نگارگری را در این دوره‌ها می‌بینیم، اینکه نگارگری ما به نقاشی نزدیک شده است. همه ما دانش آموخته دانشگاه‌ها هستیم که اکثراً نقاشی خوانده‌ایم یا تاثیر گرفته‌ایم، حتی اگر تحصیل آکادمیک هم نداشتیم گاهی از طرح‌های دوران معاصر و شکل‌هایی که در آن بود استفاده کردیم. خود به خود نگارگری ما با هنر نقاشی آغشته شده است یعنی تاثیرات نقاشی را در دوران معاصر می‌توانیم ببینیم. حالا این آثار باید به مرور تکرار شود تا کاملاً پالایش شود، این تاثیرات همیشه وجود داشته. حتی حجاری‌های ما هم یونانی و مصری بودند برای همین شمانمی‌توانید بگویید این هنر ایرانی نیست، چون تفکر ایرانی پشت این قضیه است، مثل تخت جمشید که فرقی نمی‌کند که حجارش ایرانی، مصری یا یونانی بوده است ولی ما آن را به عنوان هنر هخامنشی و ایرانی می‌شناسیم. هنر ایرانی همینطور است یعنی می‌تواند تاثیر بگیرد ولی تاثیر باید پالایش پیدا و جزئی از عناصر هنری و فرهنگی ایران شود.

اثر تولید کردند قرار بود در یک مجموعه با عنوان شاهنامه جمهوری اسلامی ایران آن دوره چاپ شود وقتی هنوز این اتفاق نیفتاده و در گنجینه آن محفوظ مانده است. آثار بسیاری از هنرمندان، حتی از بنده، در موزه قرآن است که نه چاپ و نه دیده می‌شود. پس کار زیاد داریم و هنرمند هم بسیار است ولی آثار آنها خوب دیده نمی‌شود. یکی از دغدغه‌های ما این است چون معتقد هستیم باید یک موزه اختصاصی برای نگارگری داشته باشیم که این موضوع برای ما خیلی اهمیت دارد. موزه وسیعی برای نگارگری داشته باشیم تا تعداد آثاری که همه جا پخش شده، کارهای معاصر و کلاسیک را آنجا به عنوان مرکز فرهنگی و هنری جمع کنیم که هرکسی بتواند کارها را آنجا ببیند و آثار در معرض دید مخاطبان باشد. این اتفاق باید به گونه‌ای باشد که روزانه کار از هنرمندان خریداری و آنجا به نمایش گذاشته شود. ما در نگارگری موزه کم داریم، اگر چه بخش نقاشی‌های انقلاب هم به موزه نیاز دارد؛ موزه‌ای که کارها در آنجا جمع و دیده شود.

♦ درباره هنرمندان کلاسیک هم کمی توضیح بفرمایید.

♦ دیگر نکات ضعف نگارگری را در چه چیزی خارج از کشور مثل فرانسه و ایتالیا بفرستید معمولا می‌بینید؟ تا آنجایی که اطلاع دارم معمولا از هنرمندان نقاش

و مدرن استفاده می‌شود و کمتر پیش می‌آید که از هنرمندان نگارگر برای این کار استفاده کنند. نقص کار اینجا است.

همانطور که گفتم باید شرایط را برای کار هنرمند فراهم کرد که بتواند آزمون و خطا کند و هیچ فرمولی هم ندارد. برخی دوستان می‌گویند باید نوآوری کرد ولی وقتی به صحبت‌های آنها گوش می‌دهیم نگارگری باید با هنر مدرن آغشته شود ولی ما چنین

اعتقاداتی نداریم چون به دنبال نوآوری هستیم ولی معتقد هستیم که باید در شرایطی قرار بگیریم که با کار زیاد به نوآوری برسیم. حالا ممکن است نوآوری به گونه‌ای باشد که با کارهای قدیم تفاوت داشته باشد، پس باید فضا را طوری آماده کنند که هنرمندان با کار زیاد بتوانند به نتیجه برسند تا اتفاقات خوبی برای نگارگری بیفتد♦

اگر قرار است
هنرمندان ما کارهای
قابل قبول و فاخری را
تولید و خلق کنند قطعا
باید شرایط کار را برای
آنها فراهم کنیم

یکی از مهمترین ضعف‌های نگارگری نقاط فرهنگی است. همانطور که گفتم دولت باید جایی مثل موزه را برای آثار هنرمندان نگارگر در نظر بگیرد. البته نباید گفت نقص، بلکه آسیب‌شناسی است که باید به این مسئله پردازیم که آموزش‌های ما در نگارگری چه مشکلاتی دارد. یکی از مشکلاتی که وجود دارد عدم توجه به نگارگری است، حتی در همان سال‌های اخیر در موسسه توسعه

هنرهای فرهنگی هم می‌توانید تناسبی بگیرید که کدام آثار خریداری شده و حتی چند اثر مدرن خرید و تحویل گرفته شده است.

پس نقض از سیاست‌گذاری است که بر اساس تفکری است که در آن غرب سلطه دارد که بیشتر مورد توجه است و از آن حمایت می‌شود. وقتی شما می‌خواهید یک هنرمند ایرانی را به عنوان سفیر هنری به